

Farský list

číslo XXI 17.10.2011 Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Povýšenia sv. Kríža, Prešov-Sekčov

Zvodník

V tomto ružencovom mesiaci, 16. októbra si spomíname i na jedného z najväčších svätcov z reholnej rodiny redemptoristov – na rehoľného brata Gerarda Majellu (1726-1755), ktorý pochádzal z južného Talianska. Medzi ľuďmi sa svätý Gerard Majella uctieva predovšetkým ako nebeský ochranca rodiacich žien.

Bol veľikánom, a pritom malým a pokorným služobníkom Boha i ľudí. Čím bol jedinečný? Ako sa správal? Nepochybne sa vyznačoval veľkou úctou a láskou k Panne Márii. Veľmi dobre pochopil, akú úlohu má Bohorodička v Božom diele spásy.

V jeho životopise čítame: „Materstvo Panny Márie ho naplňalo takým veľkým úžasom, že keď o ňom rozprával, jeho duša sa akoby vznášala a slová, ktoré vychádzali z jeho úst, boli krásne a očarujúce.“ Jeho úcta k Panne Márii sa odrzkadľovala aj v úcte k ženám vo všeobecnosti. Bol známy svojím spontánnym a pekným vzťahom k dievčatám a ženám. Udržiaval tiež priateľské vzťahy s rehoľnými sestrami. Jednej z nich raz napísal: „... jediný dôvod, ktorý sa živo dotýka môjho srdca, je ten, že vy – nevesty – mi pripomínate a predstavujete Božiu Matku. Ja si vás kvôli tomu veľmi vážim.“ Mnohé listy, ktoré svätý Gerard počas svojho života napísal, začínajú slovami: „Nech Božia milosť Vaše srdce naplní a naša Matka – Presväta Mária – nech Vaše srdce zachová.“ Potom pokračoval v dávaní duchovných rád a po vyzvaní Svätého Ducha ešte dodával: „Ó, Ty jediná moja radosť, Nepoškrvnená Panna Mária, Ty si mi stále jedinou a (po Bohu) druhou Ochrankyňou a Potešiteľkou vo všetkých okolnostiach môjho života. Prosím Ťa, pre tieto moje rozhodné predsavzatia, ostaň navždy mojou Orodovničkou u Boha.“

Aj my si môžeme – podobne ako Gerard – zvoliť Pannu Máriu za našu Matku, Ochrankyňu a Orodovničku u Boha. Máme sa k Nej utiekať s detinskou oddanosťou, aby sme našli Jej materinskú pomoc a ochranu.

So svätosťou svätého Gerarda je úzko spätá aj jeho horlivosť. A táto apoštolská horlivosť za obrátenie hriešnikov – a ak by sa dalo, tak aj celého sveta – viedla svätého Gerarda k napísaniu tohto predsavzatia: „Ó, môj Bože, chcel by som obrátiť toľko hriešnikov, koľko je kvapiek vody v mori, koľko je zrníek piesku na zemi, koľko je listov na stromoch, koľko je líčcov v jase slinka a mesiaca, koľko je stvorení na celom svete.“ A neboli to iba slová. Za obrátenie hriešnikov sa umŕtvoval askézou a pôstom. Jeho modlitba za obrátenie tých najväčších hriešnikov sa neprestajne vznášala k nebu. Jeho apoštolský zápal bol taký veľký, že jeho predstavený si iba povzdychol: „Tak to je! Všade tam, kde príde, obracia k Bohu celé zástupy!“ Určite aj my – podobne ako svätý Gerard – môžeme svojimi obetami a modlitbami spolupracovať na obrátení hriešnikov. Stačí silná viera, rázne odhodlanie, úprimná láska a vnímavosť na hlas Boha i svojho blížneho.

Gerard zomrel vo veku 29 rokov. V roku 1893 ho pápež Lev XII. vyhlásil za blahoslaveného a Píom X. bol v r. 1904 započítaný medzi svätých.

e. Rastislav

Náš prepodobný otec Hilarión Veľký – 21.10.

Hilarión sa narodil roku 291 v obci Tabata neďaleko palestínskeho mesta Gaza. Keďže bol veľmi talentovaný, rodičia ho poslali na štúdiá do egyptskej Alexandrie. Tam sa oboznámil nielen s vtedajšou vedou, ale tiež s kresťanstvom a prijal svätý krst.

V nasledujúcom období často prichádzal do chrámu, pozorne vnímal bohoslužobné texty a stále viac uvažoval o živote úplne odovzdanom Bohu. V roku 306 odišiel k prepodobnému Antonovi Veľkému (17. január), no neskôr sa s jeho požehnaním vrátil do vlasti, lebo vzhľadom na jeho slávu nenachádzal pri ňom samotu, po ktorej túžil. V roku 328 rozdal všetok zdedený majetok iným ľuďom, totiž polovicu

príbuzným a polovicu chudobným, a sám odišiel do púšte, ktorá sa nachádzala približne 8 kilometrov od prístavného mesta Majuma. Ľuďom, ktorí ho od toho odhovárali kvôli nebezpečenstvu prepadnutia zločincami, povedal: „Trebá utekať pred zločincami, ktorí zabíjajú dušu. Tých, ktorí zabíjajú telo, sa nebojím, veď „Pán je moje osvietenie a môj záchranca, koho sa budem báť? Pán je ochrana môjho života, koho sa budem ľakať?“ (Ž 26, 1 podľa gréckeho textu Septuaginta).

V prvej fáze asketického života veľmi často prenasledovali Hilarióna nečisté myšlienky. Vtedy ešte viac sprísnil svoj beztak tvrdý pôst, takže aj celé tri alebo štyri dni nejedol, zdvojnásobil pracovnú činnosť a takto sa prihovárал svojmu telu: „Ja ťa skrotím, osol. Nebudem ťa krmíť jačmeňom, ale plevami, umorím ťa hladom a smädom, zaťažím ťa veľkým nákladom, aby si viac rozmyšľal o pokrme, než o nečistote.“ Uvedené slová napíňal do takej miery, že z neho zostali iba kosti pokryté kožou.

V ďalšom období veľa vytrpel zo strany diabla, ktorý sa usiloval nahnať mu strach rozličnými príznakmi alebo vidinami, ba dokonca ho fyzicky napadol a zbil. On sa však prežehnal a toto všetko modlitbou odohnal.

Po dvadsiatichdvoch rokoch samostatného pustovníckeho života začali za Hilariónom prichádzať ľudia z celej Palestíny. Na jeho príhovor bola napríklad jedna žena oslobodená od neplodnosti, pre ktorú ju manžel veľmi ponižoval a trápil, boli uzdravení traja muži, ktorí už zomierali, znova začala vidieť istá osoba, ktorá svojho času celkom oslepla. Pod Hilariónovým vplyvom sa mnohí pohania obrátili ku kresťanstvu, ba viacerí zostávali pri ňom ako nasledovníci. Takto sa prepodobný Hilarión stal prvým vodcom mníchov v Palestíne podobne ako prepodobný Anton Veľký v Egypte. V monastieroch, ktoré Hilarión postupne pozakladal, žilo okolo tisícíc mníchov.

Keď sa o Hilariónovi a jeho zázrakoch dopočul prepodobný Anton Veľký, nesmierne sa radoval a často mu písal. Ľuďom, ktorí prichádzali za ním zo Sýrie, hovorieval: „Načo sa tak namáhate dlhým cestovaním ku mne, keď blízko seba máte Hilarióna, môjho syna v Kristovi, ktorý dostal od Boha dar uzdravovať každú chorobu?“

Od roku 354 Hilarión stále viac túžil po stratenej samote a napokon sa rozhodol odísť do Egypta na miesta, kde svojho času žil prepodobný Anton Veľký (zomrel v roku 356). Vtedy sa okolo neho zhromaždilo asi desaťtisíc ľudí z celého okolia, aby ho zadržali, no on povedal: „Deti moje, prečo trápíte moje srdce? Nech je vám známe, že som neodišiel bez súhlasnej Pánovej vôle. Modlil som sa k Pánovi a on mi prikázal odísť odtiaľto, aby som nevidel trápenie, ktoré postihne Božiu Cirkev, aby som nehladel na zničenie svätých chrámov, na zrúcanie oltárov a na prelítanie krvi mojich detí. Deti moje, nezadržávajújte ma!“ Hilarión mal na mysli obdobie cisára Juliána Apostatu (361 - 363), obnovovateľa pohanských kultov.

Hilarión však nenašiel vytúženú samotu ani v Egypte, preto odišiel na líbyjskú púšť Oasim. Keďže po smrti spomínaného cisára Juliána Apostatu ho ľudia začali vyhľadávať aj tam, odplavil sa na Sicíliu. Nezatajil sa ani na Sicílii, a tak odišiel najprv do dalmátskeho mesta Apidauros (zničené v 6. storočí) a potom na Cyprus, kde 21. októbra 371 alebo 372 odovzdal v pokoji svoju dušu Pánovi. Jeho učeník Hésychios po desiatich mesiacoch vykopal Hilariónovo telo, ktoré bolo celkom neporušené, a previezol ho naspäť do Palestíny.

Prezráti (www.furca.sk), spracoval DS

Náš ikonostas: IKONA BOHORODIČKY

Ikona Presvätej Bohorodičky, ktorá je na ikonostase zobrazená na ľavej strane v hlavnom rade zobrazuje Matku Božiu, ktorá v ľavej ruke drží trojročného syna Ježiša Krista a pravou rukou na neho ukazuje aby tak veriacim ukazovala Cestu. Hlavným predmetom tohto obrazu je viera v Kristovo božstvo. Ježišov odev je zlatý, čo je znak božskosti v sláve. Tvár Božieho Syna, ktorá má veľkosť dieťaťa, je tvárou večnej múdrosti, preto je zobrazená črtami dospelého zamysleného človeka, s vráskami na čele. Je to Kristus, ktorý učí a požeňuje. Božia Matka sa cíti byť usmerňovaná a ochraňovaná Synom, ktorého drží na rukách liturgickým spôsobom, rovnako ako sv. biskupi držia Sväté Písmo. Ona sa predstavuje ako

symbol cirkvi, ktorá storočiami vedie kresťanov k svojej Hlave, k Spasiteľovi. Matka Syna človeka počúva a je podriadená Božiemu Synovi. Preto má táto ikona svoj osobitý názov - Hodigitria. Čo to znamená nám ešte bližšie vysvetlí legenda, ktorá hovorí o zázraku, ktorý Panna urobila. V Konštantínopole sa Božia Matka zjavila dvom slepcom, vzala ich za ruku a priviedla ich do svätyne Hodigitrie, kde im vrátila zrak. Odvtedy slepí a trpiaci očnými chorobami chodili k prameňu, ktorý vyviera pred chrámom a umývali si oči, aby dosiahli uzdravenie. Táto legenda vytvorila z obrazu Hodigitrie prameň milosti pre tých, čo hľadajú Boha. Okrem toho dáva porozumieť, že Mária je tá, ktorá ukazuje cestu k Bohu: doslovne je to **Hodigitria**, čiže „**Tá, ktorá ukazuje cestu**“. Legenda sa pripisuje sv. Lukášovi, evanjelistovi a ikonopiscovi, ktorý týmto spôsobom slovami a farbami svedčil o tajomstve Krista. Evanjelista Lukáš patrí medzi prvých ikonopiscov a pripisuje sa mu

autorstvo viacerých významných ikon Presvätej Bohorodičky. Najznámejšie sú dve ikony umiestnené v chrámoch Santa Maria Maggiore v Ríme - prvom a hlavnom mariánskom chráme a v Čenstochovej na Jasnej Gore.

Symbolika ikony

Spodný odev Bohorodičky - modrá tunika (chiton) je symbolom jej panenskej čistoty. Spodný odev nám vždy ukazuje to, čím osoba, ktorá ho nosí, podstatne je. U Panny Márie preto modrá tunika symbolizuje ľudskú prirodzenosť.

Naopak vrchný odev, plášť (maforium) nám ukazuje čo osoba prijala. Jej purpurový plášť nám pripomína kráľovskú dôstojnosť ako nám to dokladá aj učenie Dioníza Aeropagitou o nebeských cnostiach: „*Duchovné bytosti, dokonalé stvorenia sú podriadené jednému ľudskému stvoreniu, Márii, ktorá je ich kráľovnou.*“ Vrchný plášť (maforium) bol oblečením sýrskych žien. Tento druh pláštia pokrývajú hlavu, zahaľoval i celú postavu ženy. Maforium sa prevliekal cez hlavu, keď boli vlasy spletené do čepca. Čepiec nám symbolizuje Máriine úplné odovzdanie sa Kristovi.

Zlato. Človek bytostne kristologicky musí žiť v bohoľudskom priestore, ktorý mu je vlastný. Je obmedzený a zároveň otvorený nekonečnu, tak ako všetky tajomstvá Kristovho života. Ikonopisci používajú množstvo prostriedkov, aby to vyjadrili. Zlatý podklad svojou vzácnosťou, lesklosťou a odolnosťou proti rozličným vplyvom je symbolom nemennosti, večnosti a dokonalosti. Ak zlaté pozadie hovorí o stvorení svetla, zlaté lúče na rúchu Krista označujú lúče Božej milosti, ktorá posväčuje stvorený svet a vedie, ako aj ikona sama, k budúcej eschatologickej sláve Božej.

Obrátená perspektíva. Pretože ikona odráža nie pozemský ale duchovný už premenený svet, nie je prípustná perspektíva ako v reálnom svete, kde pohľad diváka uniká do určitého vzdialeného bodu. Ikona svojou obrátenou perspektívou prenáša tento vzdialený bod na diváka, ktorý tak vstupuje do prítomného okamžiku, do premeneného sveta, ktorý mu ikona otvára. Skrze obrátenú perspektívu ikona už nie je iba akýmsi pozorovaným objektom, ale sa stáva miestom stretnutia Boha s človekom. Ikona ako keby sa približovala k pozorovateľovi. Nákres osoby pripomína stvorenie človeka k obrazu Božiemu, prebudeného k činnosti dychom života. Pritom sa farby nanášajú jedna na druhú, od tmavých až po najjasnejšie, takže postava, ktorá sa nikto neobjaví, je výsledkom procesu, v ktorom sa zrkadlí rast svetla v človeku.

Dokonalé panenstvo. Východná Kirkev o Márii učí, že je Bohorodička a navždy Panna (Prisnodeva). Obe tieto pravdy vyplývajú zo Zjavenia. Večné panenstvo predpovedala Márii už starozákonná vízia a potvrdila ju novozákonná bohoľudská realita. Už prorokovi Izaiášovi Boh o Márii zjavuje, že aj pred vtelením aj po vtelení Boha - Slova bude a zostane pannou.

Tri hviezdy na Máriinom plášti (fivla, fibula, quatrofolia) na čele a oboch ramenách symbolizujú toto jej dokonalé panenstvo (pred, pri a po pôrode). Kompozícia hviezd do tvaru trojuholníka nám zas pripomína symbol svätej Trojice.

Iniciály. Bez písomného uvedenia mena zobrazeného svätca nie je ikona považovaná za dokončenú. Slová sú integrujúcou časťou ikony. Toto chápanie pochádza z orientálnej tradície, kde písané slovo tvorí vždy podstatnú časť jazyka obrazu. Iniciály MP ΘΥ sú skrátením Máriinho gréckeho monogramu „**MÉTER THEOU**“ - Matka Božia. Iniciály IC XC označujú Božieho Syna Ježiša Krista. Tak

ako zvyčajne Kristova svätôžiar je označená tromi gréckymi písmenami (h)O-Ó-N „TEN KTORYÝ JE“.
(Ex 3, 14)

Najstaršie zobrazenia sa nachádzajú v Rabulovom evanjeliári (okolo r. 586) zo Zagby pri Eufrate, na freske apsidy kláštora sv. Apolóna v Bawite (Egypt, 6. - 7. st.)

o. Michal

farské oznamy

- ❖ v októbri sa pred večernými sv. liturgiami modlíme Mariánske pobožnosti. V pondelok a štvrtok to je Akatist k Presv. Bohorodičke a v stredu a piatok Moleben k Presv. Bohorodičke. V utorok sa aj naďalej budeme modliť Moleben k sv. Cyrilovi a Metodovi.
- ❖ pozývame deti a mládež, ale aj rodičov na detské sv. liturgie, ktoré máme stále v piatky.
- ❖ blíži sa dušičkové obdobie, preto povzbudzujeme ľudí k tomu aby si spomenuli v modlitbe na svojich zosnulých príbuzných. Môžu tak urobiť aj tým, že nahlásia mená zosnulých na hramoty v sakristii alebo v kancelárii farského úradu.
- ❖ v nedeľu 30. októbra popolušní pozývame starších z našej farnosti na spoločné posedenie, keďže budeme mať vo farnosti deň úcty k starším. Zároveň ak niekto môže doniesť nejaké chlebičky, koláče bude to len prínosom. Začneme o 15.00 spoločnou modlitbou v chráme a potom sa presunieme do pastoračného centra.
- ❖ v nedeľu 30. októbra bude pri sv. liturgiách zbierka na podporu misií

Zábavné okienko...

ÚLOHA v'avo: na obrázkz máš útvar...tvojou úlohou je ho nakresliť, ale...jedným t'ahom (veľa šťastia ☺)

VTIP:

Do švajčiarskej banky príde nový zákazník a chce rozprávať len s riaditeľ'om.

- Koľko chcete uložiť? - pýta sa ho riaditeľ'.

Muž si dá ruku na ústa a potichúčky hovorí:

- Sedem miliónov!

Bankár ho potľapká po pleci a povie:

- Nemusíte šepkať. U nás nie je chudoba nijakou hanbou!

Prezreté, spracoval DS

Vydáva: Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Povýšenia sv. Kríža,
Prešov Sekčov, Ul. Martina Benku 7, 08001 Prešov

Internet: www.grkat-sekčov.sk

e-mail: presov.sekčov@grkatpo.sk

Tel: 051/7725540

Tlač: A-print, s.r.o., Reimanova 9, Prešov

Len pre vnútornú potrebu

Dobrovoľný príspevok: 0,10€

Neprešlo jazykovou úpravou